

פרשת פקודי

"ביום החדש הראשון באחד לחדש"

"וַיִּבְדֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקְיִם אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד" ע"כ (פקודי מ א-ב).

וַיְהִי בַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּת בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן (שם יז).

א-

הנה שינה הכתוב כאן וכתב "ביום החודש הראשון באחד לחודש", ולא כתב באחד לחודש הראשון (עי' במדבר א א), גם לכאורה במה שכתוב ביום החודש הראשון נכלל בזה גם שהוא ביום הראשון לחודש (עי' יחזקאל מו א). וצ"ב כפל הלשון.

ב-

"וַתִּכְלַךְ כָּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשׂוּ" ע"כ (פקודי טל לב).

באור החיים (שם) בד"ה ככל אשר וגו'. נתכוון בזה להסיר החשד מהם כי יראה הרואה שצוה ה' על המשכן ונעשה וקפלוהו ג' חדשים (שמות רבה נב ב), יאמר כי היתה סיבה מצד המעשה שהיה בו דבר בלתי הגון, או שישאל עכבו דבר מכל האמור במצותו, לזה אמר "ותכלל וגו' ויעשו בני ישראל ככל", ומה טעם המתין הקדוש ברוך הוא עד חדש הראשון שהוא חדש המשובח שנקרא ראשון, והוא אומרו בגמר המלאכה (לקמן מ ב) "ביום החדש הראשון תקיים" וגו', ורבותינו ז"ל אמרו (שם) לצד שנתבשר אברהם ביצחק, עכ"ל.

ולהמתבאר כי הטעם שנצטווה על הקמת המשכן בזמן זה הוא משום מעלתו של החודש. מדויק שפיר לפי זה מה שאמר הכתוב "ביום החודש הראשון באחד לחודש", ולא אמר בקצרה באחד לחודש הראשון, ללמד שהחודש הראשון הוא הגורם. **גם הוצרך לכתוב שהוא באחד לחודש** משום שלא נטעה לומר שהיה ביום אחר מימי החודש.

ג-

בספר אגרא דכלה (שם) ביום החדש הראשון באחד לחודש. הוה ליה למימר בקיצור באחד לחודש הראשון, והנראה על פי מה שקבלנו דאותן הי"ב ימים הראשונים דניסן ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי לייב חדשי השנה, כל יום רומז לחודש שלם, **כן שמענו מכבוד אדמו"ר הרב הק' מהרמ"מ זצ"ל, וזכי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהיה בחודש אשר נגד היום ההוא. וכבוד אדמו"ר הרב הק' מהרי"ע צ"ה היה כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל חדש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קדש, ובאותו השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחדש מנחם, לא כתב רק עד מנחם, והענין הוא בפרסום, ואם כן לפי"ז יום הראשון הוא נגד כל החודש הראשון, וז"ש ביום החדש הראשון, רצ"ל באותו יום שהוא נגד החדש הראשון, היינו באחד לחודש, נ"ל, עכ"ל.**

ד-

ראש השנה (ב א) מתני' ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים, ע"כ. **ובגמרא** (שם ד א) ולרגלים. רגלים באחד בניסן הוא, בחמשה עשר בניסן הוא, אמר רב חסדא: רגל שבו ראש השנה לרגלים ע"כ.

ובפי' רש"י (שם) בד"ה רגל שבו ראש השנה לרגלים - רגל שהוא בחדש הנכנס באחד בניסן, הוא ראש השנה לרגלים, עכ"ל.

והנה עדיין צ"ב דהא הרגל בט"ו בו ולא באחד בו.¹ ולהמתבאר דכל הכח של החודש הוא באחד בו א"כ מובן שפיר, פי' דהרגל אף שהוא בט"ו בו, מ"מ כבר באחד לחודש מרומז בו ודו"ק.

בספר בית אהרן (לפרשת החדש סוף דף עב) ואמר בשם הרב הקדוש מלובלין נייע שהי"ב ימים מיי"ב נשיאים כל יום מרמז נגד חודש אחד מהשנה הבאה. והרב הק' הנ"ל היה אומר בכל יום מה שיהיה בחודש שכנגדו. **ואיתא בגמרא** שהוא ר"ה למלכים ולרגלים ע"ש, ומסיק בגמרא רגל שבו הוא ראשון לסדר הרגלים לענין בל תאחר, וכר' שמעון דסבר דבעי כסדרן וכו' ע"ש, עכ"ל.

ואפשר דכוונתו למה שכתבנו עפ"י מש"כ בספר אגרא דכלה.

ה-

ובספר משך חכמה (שם) "ביום החודש הראשון באחד לחודש" יפלא דלפי משפטי הלשון היה לומר "בחודש הראשון ביום אחד לחודש", "יום החודש" הוא שם על ראש חודש, וכאמור בשמואל "ויהי החודש" (שמואל א' כ כד), "מחר חודש" (שם יט), ואם כן מיותר לומר "באחד לחודש", וכן ביחזקאל (מו ו) "וביום החודש". **לכן נראה** דהפירוש כאן לא על ציון היום שהוא "ערב ובוקר יום אחד", רק המכוון הוא על עצמות יום ולא לילה, וזה דהקמת המשכן לא היה רק ביום. ויעויין פרק ב דשבועות (טו ב) מקרא אחרניא. **אי נמי** מכוון

לע"נ

הרה"ח רבי ישעי' ז"ל בן הרב הצדיק כ"ק אדמו"ר זצוק"ל מראדזין

נלב"ע כט אדר תש"פ

ת.נ.צ.ב.ה.

נתרם ע"י תלמידי הרהמ"ח שליט"א

מתפללי ביהח"ס ראדזין ירושלים טובב"א

¹ עי' בהג' הרש"ש (שם) מש"כ לבאר בזה.